

Sygn. akt IV CNP 48/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi uczestnika postępowania R. J.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 24 września 2014 r.,
w sprawie z wniosku M. J. i L.S.
przy uczestnictwie F. P., L.P., H. Z. i R. J. - kuratora spadku
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 lutego 2016 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

R. J. w związku z odwołaniem go z pełnienia funkcji kuratora spadku po zmarłym H. P. domagał się zatwierdzenia sprawozdania końcowego i przyznania mu wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków w związku z pełnieniem tych obowiązków.

Postanowieniem z dnia 3 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w E. odmówił zatwierdzenia sprawozdania końcowego R. J. w całości, przyznania mu wynagrodzenia i zwrotu wydatków w związku z pełnieniem tej funkcji.

Apelację od tego orzeczenia Sąd Okręgowy oddalił postanowieniem z dnia 24 września 2014 r. Między innymi podniósł, że roszczeń za sprawowanie zarządu i o zwrot wydatków poniesionych w związku z zarządem nie można dochodzić powództwem (art. 939 § 4 k.p.c.). Wskazał, że kurator, który domaga się przyznania wynagrodzenia winien wykazać, iż prowadzony przez niego zarząd majątkiem spadkowym mieścił się w granicach prawidłowej gospodarki i ciężar udowodnienia tego faktu spoczywa na nim samym, czemu skarżący nie sprostął. Ma on obowiązek podejmowania czynności potrzebnych do racjonalnego gospodarowania w ramach zwykłego zarządu i ma wyłącznie możliwość zaspokajania zobowiązań z dochodów z nieruchomości.

Zwracając uwagę, że Sąd pierwszej instancji ustalił, na podstawie opinii biegłego, że w okresie zarządu tego kuratora nie była prowadzona prawidłowa gospodarka rolna uznał, iż stanowiło to podstawę nie tylko do jego zwolnienia ale także do odmowy przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków. Stwierdził, że kurator nawet w formie uproszczonej, nie prowadził rachunkowości związanej z rozliczeniem kosztów i przychodów ze spadkowego gospodarstwa. Wskazując na nieprzejrzystość wyliczeń skarżącego uznał, że nie mogły one stanowić podstawy do oceny nakładu jego pracy i dochodowości gospodarstwa, oraz poniesionych na nie wydatków. Zwrócił uwagę, że nawet bardziej opłacalnym byłoby ugorowanie przeszło 20 ha gruntów tego gospodarstwa działowego, gdyż wtedy gospodarstwo uzyskałoby przychód z jednolitych dopłat bezpośrednich w tym okresie w kwocie 34 962,86 zł.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 24 września R. J. zarzucił naruszenie art. 666 § 1, art. 667 § 2 w zw. z art. 939 § 1 k.p.c., art. 735 § 1 w zw. z art. 735 § 2 k.c., a także naruszenie art. 2 w zw. z art. 65 ust. 1 i 4 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem wyjątkowym i sformalizowanym. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie naruszenia prawa; którymi orzeczenie ewentualnie jest dotknięte. Z tego względu wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle.

Do omawianej kategorii wymagań należy także uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepubl.).

W skardze nie uprawdopodobniono szkody we wskazany sposób. Wprawdzie podniesiono w niej, że same koszty dojazdów kuratora do gospodarstwa przekroczyły 65 000 zł, niemniej twierdzenie to jest całkowicie gołosłowne, skoro nie zostało poparte np. dokumentami prywatnymi, czy innymi środkami służącymi do uprawdopodobnienia, które mogłyby ten uszczerbek uwiarygodnić. To, że skarżący wskazał, iż powinien uzyskać wynagrodzenie za pełnienie funkcji w kwocie 1250 zł netto w stosunku miesięcznym, gdyż w tym

czasie najniższe wynagrodzenie brutto w kraju wynosiło 1600 zł także nie uprawdopodobnia szkody w wyżej zasygnalizowanym znaczeniu. Zwrócić bowiem należy uwagę, że skarżący nie wskazał, czy w tym czasie nie był kuratorem w innych sprawach, czy pracował i na jakim stanowisku, oraz jaki czas poświęcał na pełnienie funkcji kuratora w sprawie. Jak trafnie podniesiono w literaturze, zajęte stanowisko odpowiada pogładowi Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, że szkoda powstała w wyniku naruszenia prawa unijnego musi być rzeczywista i pewna (por. wyrok z 17 marca 1976 r., nr 67/75, *lesieur Cotelle et Assicies*, Lexis Nexis nr 1156935). W skardze nie uprawdopodobniono szkody we wskazanym sposób. Na marginesie można zwrócić uwagę, że wynagrodzenie powinno być zaspokojone w pierwszej kolejności z dochodów z nieruchomości (art. 940 pkt 1 k.p.c.).

Skoro więc nie zostało spełnione wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., to skarga jako niezawierająca wszystkich elementów konstrukcyjnych musiała ulec odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

kc